

Landbrukskontoret for Lesja og Dovre

Saksbehandler, innvalgstelefon

Therese Ruud, 61 26 60 66

Avslag på søknad om skadefelling på bjørn- Lesja og Dovre kommuner

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 12, jf. §§ 1 og 3, avslår Statsforvalteren i Innlandet søknaden fra landbrukskontoret i Lesja og Dovre om tillatelse til skadefelling av en bjørn. Begrunnelsen for avslaget er at det ikke er en pågående akutt tapssituasjon i området.

Statsforvalteren i Innlandet viser til søknad fremmet pr. e-post 4. juni 2021 fra kommunene Lesja og Dovre v/ Kari Anette Austvik.

Bakgrunn

Landbrukskontoret søker om skadefelling av en bjørn på bakgrunn av at det kvelden 3.6.2021 ble det funnet ei død søye på et jorde nederst i Hjellådalen i Dovre kommune. På samme tid ble det sett og filmet en bjørn på nabojordet. Det skal slippes mye dyr ut på beite i disse områdene i nær fremtid.

Statsforvalteren fikk myndighet for å iverksette betinget skadefelling på bjørn fra 1.juni.

Lovgrunnlag

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 3.

Naturmangfoldloven § 1 (formål): "Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur."

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene): «Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk a) for å beskytte naturlig forekommende planter, dyr og økosystemer, b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, c) for å ivareta allmenne

helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning, d) (...)Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.(...)»

Roviltforskriften § 1 (formål):

”Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike roviltarter.”

Roviltforskriften § 9 (Statsforvalteren sin myndighet til å iverksette betinget skadefelling):

”Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til a. områdets betydning som beitemark b. skadenes omfang og utvikling c. potensialet for fremtidige skader d. muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, metoder for felling og utbetaling av fellingsvederlag og/eller dekning av påløpte utgifter med unntak av lønn mv. i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.”

Ut fra § 9 i roviltforskriften kan Statsforvalteren gi tillatelse til felling for å forhindre framtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av roviltnemndene, jf. forskrifta § 8. Roviltnemnda i region 3 har vedtatt en skadefellingskvote for bjørn på 3 dyr, etter vedtak av 5. mai 2021. Det er pr i dag ikke felt dyr av denne kvoten.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene opptre i levedyktige bestander i deres naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf § 14. En slik avveining skal ikke føre til at målet i § 5 blir fraveket, men at tiltaket vil kunne føre til at målet i § 5 blir nådd på annen måte eller i annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf også prinsippet om geografisk differensiert roviltforvaltning. Dette er konkretisert nærmere gjennom §§ 3 og 4 i roviltforskriften og gjennom forvaltningsplanen for rovilt i region 3.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Statsforvalteren har benyttet eksisterende kunnskap om bjørn i behandlingen av saken, jf. § 8. Kunnskapsgrunnlaget er skildret nedenfor. Statsforvalteren vurderer at dette kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig, og vi har derfor lagt liten vekt på føre-var-prinsippet i denne saken, jf. § 9. Vi anser videre at naturmangfoldloven §§ 10, 11 og 12 ikke er relevant i dette tilfellet, da søknaden om skadefellingstillatelse avslås.

Om bestandssituasjonen for brunbjørn

Offentlige avgjørelser som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovilt i kommentarene til roviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret

for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april hvert år. Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamla ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner.

Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. Overvåkingen har derfor tatt i bruk en ny metode, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Metoden tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske bjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden. I 2020 ble det estimert født 8,5 kull i Norge (NINA Rapport 1986, 2020). Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 150 ulike brunbjørner i 2020, 65 binner og 85 hanner. Binner ble i samsvar med tidligere DNA-undersøkelser, bare påvist i avgrensede og spesifikke geografiske områder i Finnmark, Trøndelag og Hedmark. Tallet på 150 ulike individ er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en har lyktes i å samle materiale etter alle individ i alle områder. Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2020 var totalt 10 bjørner, mens det i 2019 var en kjent avgang på totalt 15 bjørner. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling.

Statsforvalterens vurdering

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene finnes i levedyktige bestander i deres naturlige utbredingsområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel bli vurdert opp mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke føre til at en ser bort fra målet i § 5, men at tiltaket vil kunne føre til at målet i § 5 blir oppnådd på en annen måte eller i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Statsforvalteren har lagt til grunn eksisterende kunnskap om bjørn i saksbehandlingen, jf. § 8.

Statsforvalteren vurderer at det er et relativt stort potensial for skader når sau slippes på beite, da det er et betydelig antall sau/lam som slippes. Samtidig er det ikke påvist bjørn med fast tilhold i Region 3/Oppland, og det er fremdeles mulig at bjørnen vil bevege seg videre og ut av området før beitesesongen begynner. Det har de siste årene vært en sterk reduksjon av tap til bjørn i region 3/Oppland, og det var i 2020 ikke dokumenterte tap til bjørn. Statsforvalteren legger vekt på at det ikke er en pågående akutt tapssituasjon i området, og det heller ikke påvist skade på beitedyr. På søknadstidspunktet er det fortsatt ikke er sluppet dyr på utmarksbeite, men det vil skje i nær fremtid. Skadepotensialet i dette tilfellet er til stede, men vurderes som ikke tilstrekkelig til å utløse et vedtak om skadefelling på. Det er likevel viktig at saueiere i området tar kontakt med Statsforvalteren for å avklare muligheter for forebyggende tiltak, og ev. tilskudd til forebyggende tiltak.

Etter en totalvurdering gir Statsforvalteren i Innlandet avslag på søknad om skadefelling av en bjørn i Lesja og Dovre kommuner. Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 12, jf. §§ 1 og 3. Begrunnelsen for avslaget er at det ikke er en pågående akutt tapssituasjon og det er fortsatt mulighet for at bjørnen vil bevege seg ut av området før slipp av sau i utmark.

Klageadgang

Vedtaket om avslag på skadefellingsøknad kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Statsforvalteren.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Therese Ruud
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Dovre kommune	Kongsvegen 4	2662	DOVRE
Statens Naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Lesja kommune	Postboks 53	2665	LESJA